

РОЗВИТОК У СТУДЕНТІВ - АРХІТЕКТОРІВ РОЗУМІННЯ НЕОБХІДНОСТІ ВРАХУВАННЯ В ПРОЕКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДУХОВНИХ, ЕСТЕТИЧНИХ І МАТЕРІАЛЬНИХ ПОТРЕБ

Денисенко Ю.М. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Не зважаючи на знання людьми більше двох тисячоліть визначення архітектури як триєдності користі, міцності та краси, людство найчастіше є неспроможним об'єднати одночасно в своїх діяннях, взагалі, і в архітектурі, зокрема, зазначені позитивні якості.

В залежності від домінуючих в суспільстві принципів існування люди приділяють більше уваги то функції (підмінивши функцією поняття користі), як, наприклад, в 60-ті роки ХХ століття, в період активного будівництва «Хрущовок» і тотальної «боротьби з надмірностями», нехтуючи естетикою, та одночасно, до певної міри, міцністю і надійністю; то красі (як, наприклад, в епоху бароко, взявши безмежністю надмірностей декору гору і над функцією, і над конструкцією, і над самою тектонікою будівель); то міцністю (відразу виникають в уяві романські непідступні фортеці, замки, монастирі).

Науково-технічний прогрес розділив зодчих на інженерів-будівельників та архітекторів (які більше переймаються питаннями функції та естетики). А як же з духовними потребами? Керуючись грубо-матеріалістичною ідеологією, відірвавшись від розумінь основ буття, цивілізація породила і продовжує породжувати цілу низку не вирішуваних проблем, хвороб, небезпек, руйнувань, як для природи, так і для самих людей і самої цивілізації.

Тому, не зважаючи на видиму матеріальну направленість діяльності архітектора (націлену на проектування функціональних конструкцій і форм, що повинні мати ще й певні естетичні якості) ми повинні виховувати в людях, взагалі, і в архітекторах, зокрема, повагу до духовної складової нашого життя і проєктованих і втілених об'єктів. Найчастіше і викладачі і студенти на архітектурному проєктуванні переймаються лише проблемами оригінальності і естетики фасадів та функціональністю планувань, підкріпивши можливість втілення і експлуатації задумів відповідними конструкціями.

Але руйнівний характер техногенної цивілізації все частіше вимагає вирішення в повсякденному житті, в наукових пошуках, в проектній і творчій діяльності питань духовного плану: яку інформацію несуть людям проєктовані і створені об'єкти, який існує зв'язок з минулим, сьогоденням і майбутнім, чи відповідні творіння рук людських законам буття і багатограним потребам самих людей? Без постановки і рішень зазначених і подібних питань ні у людства, ні у цивілізації, ні у архітектури не буде майбутнього.

Визначення викладачем трьох рівнів існуючих проблем, трьох рівнів потреб людей, трьох планів одночасного рішення завдань проєктування (духовного, естетичного і матеріального), які є рівноправними і однаково важливими, має сформулювати у студентів уважність ставлення до розробки завдання на проєктування і підходу до розробки і втілення будь якого об'єкту, як складної взаємопов'язаної системи.

Зазначені принципи аналізу і проєктування об'єктів є актуальними для впровадження на заняттях цілого ряду дисциплін, таких як «Основи і методи архітектурного проєктування», «Архітектурне проєктування», «Інтер'єр та обладнання будівель та споруд», «Сучасні проблеми архітектури, містобудування та дизайну архітектурного середовища», «Історія містобудування та архітектури», «Історія мистецтв», «Історія культури», під час курсового і дипломного проєктування, та під час проведення занять з інших дисциплін, так чи інакше пов'язаних з духовною стороною буття людини.

Роль архітектури не лише відображати принципи існування суспільства, але й виховувати як самих архітекторів, так і людей – користувачів архітектурної і дизайнерської продукції, розвивати в людях певні позитивні якості і непомітно для них прививати їм вищі духовні цінності, що є особливо актуальним в наш час тотальної бездуховності і безроздільного панування матеріалістичних прагнень.

Висновки. В системі підготовки архітекторів має бути приділена увага не лише питанням естетичного і матеріального рівня (розміщенню у просторі, функції, конструкції, матеріалам), але повинні робитись наголоси і на духовну сторону проєктованого об'єкту: на його інформаційні якості, на його зв'язок з законами буття, з минулим, з майбутнім, з багатограними потребами людей (в тому числі й їх духовними потребами). Будь-які проєктовані об'єкти мають бути не лише функціональними, естетичними і конструктивними, але ще й корисними, при чому на всіх трьох рівнях:

духовному, емоційному та матеріальному. Сам навчальний процес необхідно розглядати як складне дійство, що відбувається відразу на трьох рівнях: на матеріальному рівні передаються певні знання; на емоційному рівні повинні створюватись умови для виникнення бажання отримувати ці знання і, до того ж, процес отримання знань повинен приносити певне емоційне задоволення; і на духовному рівні процес навчання повинен не лише передавати певні знання, але й виховувати фахівця як людину з великої літери, яка має високі моральні орієнтири і гуманістичні прагнення.